

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการศึกษาภาคสนาม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการแสวงหาคำตอบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งแบ่งการศึกษาวิจัย 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลแหล่งต่าง ๆ จากหนังสือ บทความ วารสาร วรรณกรรม รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย ความรู้ ทฤษฎี แนวคิด และข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการอ้างอิง อธิบาย และสนับสนุนการเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการ

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ คนพิการที่ทำงานกับสถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการตามรายงานสรุปผลการปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี พ.ศ. 2552 ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ 398 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบให้โอกาสเท่ากัน (Probability Sampling) โดยเลือกวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – State Sampling) มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2551, น. 151) ประชากร 398 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 196 คน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มคนพิการที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายเท่านั้น

3. นำรายชื่อและที่อยู่ของสถานประกอบการที่ได้จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ มาจัดทำบัญชีรายชื่อและสืบค้นหมายเลขโทรศัพท์ของสถานประกอบการ จากนั้นจัดกลุ่มสถานประกอบการตามอำเภอ ได้ 6 อำเภอ และจัดกลุ่มอำเภอแบ่งตามตำบลได้ 37 ตำบล สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยขอความร่วมมือสอบถามไปยังฝ่ายบุคคลตามสถานประกอบการต่าง ๆ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ และ สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ซึ่งมีความพร้อมและเต็มใจตอบแบบสอบถามครบตามจำนวน จนได้รายชื่อสถานประกอบการที่ตอบรับให้ความร่วมมือจำนวน 48 แห่ง ดังนี้

- อำเภอเมืองสมุทรปราการ ได้แก่ ตำบลแพรเทศา ตำบลท้ายบ้าน ตำบลบางปูใหม่ ตำบลเทพารักษ์ และตำบลสำโรงเหนือ รวม 20 แห่ง

- อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ได้แก่ ตำบลปากคลองบางปลากด และตำบลในคลองปลากด รวม 7 แห่ง

- อำเภอพระประแดง ได้แก่ ตำบลบางครุ ตำบลสำโรงใต้ และตำบลบางจาก รวม 6 แห่ง

- อำเภอบางพลี ได้แก่ ตำบลราชาเทวะ ตำบลบางไฉลง และตำบลบางปลา รวม 5 แห่ง

- อำเภอบางบ่อ ได้แก่ ตำบลบางบ่อ รวม 1 แห่ง

- อำเภอบางเสาธง ได้แก่ ตำบลศรีษะจรเข้หน้า ตำบลศรีษะจรเข้ใหญ่ และตำบลบางเสาธง รวม 9 แห่ง ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1
ภาพการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือซึ่งประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีลักษณะของเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 54 ข้อ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลการวิเคราะห์ตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ซึ่งมีตัวเลือกคำตอบแบบ 2 ตัวเลือก และแบบชนิดมีตัวเลือกคำตอบหลายคำตอบ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว และแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และแบบสอบถามชนิดให้เติมคำในช่องว่าง มีจำนวน 22 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น

- ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส สถานภาพครอบครัว สภาพความพิการ จำนวน 9 ข้อ

- ลักษณะด้านอาชีพ คือ สถานภาพการทำงาน การฝึกอบรมอาชีพ และการเลือกอาชีพ จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่เกี่ยวข้องของคนพิการในการเข้าถึงโอกาสการทำงาน เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale มีระดับมาตราส่วน 5 ระดับ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 19 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

- ความคิดเห็นต่อบัณฑิตด้านครอบครัว จำนวน 3 ข้อ
- ความคิดเห็นต่อบัณฑิตด้านสถาบัน/สังคม จำนวน 9 ข้อ
- ความคิดเห็นต่อบัณฑิตด้านสภาวะแวดล้อม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงโอกาสในการทำงานของคนพิการ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ชนิด 2 ตัวเลือก และแบบมีตัวเลือกคำตอบหลายคำตอบ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว และแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และแบบสอบถามชนิดให้เติมคำในช่องว่าง มีจำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย

- การรู้ถึงวิถีทางในการสมัครงาน จำนวน 7 ข้อ
- การเข้าไปใช้สิทธิในการสมัครงาน จำนวน 3 ข้อ
- การได้รับสิทธิในการเข้าไปทำงาน จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ จำนวน 1 ข้อ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารงานวิจัย และตำราที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในสร้างแบบสอบถาม

2.2 ทบทวนระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติการสังคมและสังคมสงเคราะห์ และเทคนิคในการออกแบบสอบถาม

2.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

2.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภายในและภายนอก เพื่อให้ตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถาม ความครอบคลุมของเนื้อหา ความเที่ยงตรง และความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ (Wording) และแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ทำงานในสถานประกอบการในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีคุณลักษณะและคุณสมบัติเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ตลอดจนคุณภาพด้านอื่น ๆ เรียบร้อย คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Conbrach การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยตนเองและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยใช้เวลา 5 วัน วันที่ 5-9 กุมภาพันธ์ 2553

ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.7711 จึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งออกโดยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมชุดแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการลงภาคสนามพบกลุ่มตัวอย่างแล้วให้ตอบแบบสอบถาม หรือใช้วิธีสัมภาษณ์โดยตรงในกรณีที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ และรวบรวมกลับทันที และใช้วิธีสัมภาษณ์โดยตรงผ่านทางโทรศัพท์ในกรณีที่สถานประกอบการอนุญาตให้ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรงโดยได้ให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อไว้

2. ทำการติดต่อขอความร่วมมือกับผู้บริหาร หรือฝ่ายบุคคล ตามสถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการที่ได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี 2552 ตามรายงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตและได้รับอนุมัติให้พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามก่อน แล้วจึงนำส่งแบบสอบถามที่ได้รับระยะเวลาในการตอบกลับไปที่โดยทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองปิดแสตมป์จำหน่ายตอบกลับมาตามที่อยู่ของผู้ศึกษา ทางโทรสาร และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Internet) ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาโทรศัพท์ติดตามเป็นระยะ แล้วรอรับการตอบกลับทางไปรษณีย์ ทางโทรสาร และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

3. ประสานงานและขอความร่วมมือกับ นายธงชัย ทองมา ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และนายสิงห์คำ มณีจันสุข นายกสสมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตฝากแบบสอบถามไว้และแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในสถานประกอบการได้ตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมไว้ให้ผู้ศึกษา ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บคืนด้วยตนเอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์-22 มีนาคม พ.ศ. 2553 รวม 1 เดือน 1 สัปดาห์ ผู้ศึกษาได้ทอดแบบสอบถามจำนวน 196 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของคำถามข้อทุกประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) ซึ่งใช้วิธีวัดค่าทางสถิติในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะด้านอาชีพ ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องของคณพิการในการเข้าถึงโอกาสการทำงาน และการเข้าถึงโอกาสในการทำงานของคณพิการ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistics) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เกณฑ์การประเมินคะแนน

1. ข้อคำถามที่ให้เลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ กำหนดดังนี้

ตอบใช่ 1 คะแนน

ตอบไม่ใช่ 0 คะแนน

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน

1.1 การเลือกอาชีพ กำหนด ดังนี้

1.1.1 วิเคราะห์ตนเอง (คะแนนเต็ม 6 คะแนน)

ได้คะแนน 0-3 คะแนน = ระดับต่ำ

ได้คะแนนมากกว่า 3-6 คะแนน = ระดับสูง

1.1.2 วิเคราะห์ด้านอาชีพ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ได้คะแนน 0-3 คะแนน = ระดับต่ำ

ได้คะแนนมากกว่า 3-5 คะแนน = ระดับสูง

1.2. การรู้วิถีทางในการสมัครงาน

ได้คะแนน 0-15 คะแนน = ระดับต่ำ

ได้คะแนนมากกว่า 15-20 คะแนน = ระดับสูง

2. ข้อคำถามลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับมาตราส่วน 5 ระดับ กำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด มีระดับคะแนน 5 คะแนน
 เห็นด้วยมาก มีระดับคะแนน 4 คะแนน
 เห็นด้วยปานกลาง มีระดับคะแนน 3 คะแนน
 เห็นด้วยน้อย มีระดับคะแนน 2 คะแนน
 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีระดับคะแนน 1 คะแนน
 เกณฑ์การแปลผลค่าน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
 เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำ กลาง สูง
 โดยคำนวณจาก

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{3} \\
 &= 1.33
 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าน้ำหนักคะแนนสำหรับระดับความคิดเห็น มีดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00-2.33	=	เห็นด้วยในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ยมากกว่า	2.33-3.67	=	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยมากกว่า	3.67-5.00	=	เห็นด้วยในระดับสูง

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการนำเสนอโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อภิปราย บรรยายข้อมูลประกอบตารางข้อมูลทางสถิติ

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาประมาณ 6 เดือน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน 2552 ถึง กลางเดือนพฤษภาคม 2553 โดยจัดแบ่งกิจกรรมการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. เตรียมเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และสอบเค้าโครง	2 เดือน
2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล	2 เดือน
3. วิเคราะห์ข้อมูล	1 เดือน
4. เขียนรายงานนำเสนอวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์เล่ม	1 เดือน
รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น	6 เดือน